

F. Stück.

'Ο Franz von Lenbach.

★ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΟΛΛΑΝΔΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ★

ΠΟΙΗΤΑΙ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ *)

Ἡ σύγχρονος ὀλλανδική φιλολογία, ἐν ἣ ὡς ἐλέχθη, ἡ ποιήσις κατέχει τὴν πρώτην καὶ ὠραιότεραν θέσιν, εἶναι τόσον ἐμπελησμένη ποιήσεως, ἢ δὲ ἐπιμέλεια περὶ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τοσοῦτον δεσπόζει ἐν αὐτῇ, ὥστε οἱ στίχοι, καθὼς καὶ τὰ μυθιστορήματα, θ' ἀπέβαλον μέγα μέρος τοῦ θελγῆτρον τῶν μεταφραζόμενα εἰς ἄλλην γλῶσσαν. Δυσκόλως ἐκ μεταφράσεως θὰ ἠδυναμέθα, λέγει ὁ Κ. Wyzewa, νὰ ἐκτιμήσωμεν κατὰ τὴν πραγματικὴν αὐτῶν ἀξίαν τὰ μυθιστορήματα τοῦ Κ. Couperus, ὅστις μετὰ τῆς Κας Lapidoth θεωρεῖται ὁ μᾶλλον ἀξισημίωτος ἐκ τῶν ὀλλανδῶν συγγραφέων. Οὔτε τὰ ἀπαισιόδοξα αὐτοῦ μυθιστορήματα Ἐλ ἐν η V é r e καὶ Εἰ μ α ρ μ ἔ ν η, οὔτε τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ μυθιστόρημα Ἐ κ σ τ α σ ι ς, οὔτε ἡ Μ ε γ α λ ε ι ὅ τ η ς, εἶδος φαντασίας, κατὰ τὸ ἡμισυ πολιτικῆς, κατὰ τὸ ἡμισυ χωρικῆς, οὐδὲν τέλος τῶν ἔργων του θὰ ἠδύνατο νὰ ἐννοηθῇ ἄνευ τῆς ἐγγύτου ἐκείνης συνθήκης τοῦ ὄφους, τὴν ὅποιαν ὁ συγγραφεὺς ἀπετύπωσεν ἐν αὐτοῖς. Ταῦτα εἰσὶν

ἔργα ὅλως ὀλλανδικά, μετ' ἀναπτύξεων, αἵτινες θὰ ἐφαίνοντο ἡμῖν ὑπερέχον βραδείαι, καὶ μετὰ λεπτολόγου ἀναλύσεως, ἥτις πιθανώτατα θὰ μᾶς ἐπροξένοι ἀνίαν Ἄλλ' ὁ Κ. Couperus δὲν εἶναι ὡς ἐκ τούτου ὀλιγώτερον ἀγγίχους, ψυχολόγος καὶ ποιητῆς προσωπικῆς ὅλως ἐμπνεύσεως, κινῶν πρὸ πάντων τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τῆς ἀκαταπονήτου αὐτοῦ προσπαθείας εἰς τὸ ἀνακαινίζειν καὶ ἐξάγειν τὸν τρόπον του.

Πλησίον αὐτοῦ, ὁ Κ. Marcellus Emants, ὁ Κ. Van Eeden, ποιητῆς, μυθιστοριογράφος καὶ ἱατρός ὁ Φλαμανδὸς Κ. Cyriel Buysse, ἀντιπροσωπεύουσιν ἐν ὀλλανδίᾳ τὴν φιλολογίαν φαντασίας ἵνα δὲ συμπληρώσωμεν τὸν κατάλογον τοῦτον, ἔδει ν' ἀναφέρωμεν ἔτι δύο δραματικούς συγγραφεῖς τὸν Κ. Nouhuys, συγγραφεὴ τοῦ Ἐ ρ υ θ ρ ο ὕ Ἰ χ θ ὄ ο ς καὶ τὴν Καν de Vissenerke, συγγραφεὴ τοῦ «Λωτοῦ» καθότι οἱ ὀλλανδοὶ κατέχουσιν ἐπίσης ἐν ἐθνικῶν θεάτρων. Ἐνθυμούμεθα, λέγει ὁ αὐτὸς Κ. Wyzewa ὅτι εἶδον διδασκόμενον, ἐν Ἀμστερλοδάμῳ, ψυχολογικὸν τι δράμα τὸ ὅποσον ἐξισούτο κατὰ τὴν ζοφρότητα πρὸς τὰς σκοτεινότερας φαντασίας τοῦ Ἐλευθέρου θεάτρου.

Παρελείψαμεν ν' ἀναφέρωμεν ὅτι τὰ δύο σονέτα τῆς Κας Lapidoth, ἅπερ κατεχωρήθησαν ἐν τῇ «Πίνακοθήκῃ» ἐδημοσιεύθησαν τὸ πρῶτον μετὰ

*) Συνέχεια καὶ τέλος.

σειρᾶς τοιούτων, ἐν τῷ Gids, ὅπερ ἀναμφισβητήτως ὑπῆρξε τὸ σημαντικώτερον ὄργανον τῆς ἐν Ὀλλανδία πνευματικῆς κινήσεως. Τὸ περισπούδαστον τοῦτο φιλολογικὸν φύλλον ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ συγκαταλέξη ἄλλοτε μεταξὺ τῶν συζυγατῶν αὐτοῦ τὸν Multatuli καὶ τὸν φίλον του Busken-Huet, συγγραφεὶα τῆς Χώρας τοῦ Ῥαμβράνδ, ποιητὴν καὶ κριτικόν, ἐν τῶν μᾶλλον ἐλευθερῶν πνευμάτων καὶ ἐν τῶν τελειότερων συγγραφέων τῆς ὅλης γραμματολογίας. Ἐν τῷ ἐγκρίτῳ τούτῳ περιοδικῷ ἐδημοσίευσαν ἔργα τῶν ὁ K. Couperus, ὁ K. G. C. Byvonek, συγγραφεὺς λίαν παραδόξου βιβλίου, εἶδος ταξειδίου ἐξερευνησεως ἀπὸ μέσον τῆς φιλολογίας καὶ τῶν γαλλικῶν ζυθοποιεῶν, βιβλίον, ὅπερ αὐτοὶ οἱ συμπατριῶταί του δὲν ἐξέλαβον ἢ ὡς διασκεδαστικὴν φαντασίαν. Ὁ K. Van Hall ἀσχοληθεὶς ἰδίως, δι' ἀξιολόγων τεχνοκριτικῶν ἄρθρων περὶ τῆς ἐν Γαλλία συγχρόνου πνευματικῆς κινήσεως καὶ ὁ K. A. G. Hamel, ὁ σοφὸς καθηγητῆς τοῦ ἐν Γρονίγκη Πανεπιστημίου, ὁ ἀκαταπόνητος τοῦ Γαλλικοῦ Συνδέσμου διαδόχης, ἴσως δὲ μεταξὺ πάντων τῶν ξένων κριτικῶν ὁ μᾶλλον γινώσκων κατὰ βάθος τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν. Ἄλλ' ὁ K. Byvonek—ἐπανερχόμεθα εἰς αὐτὸν τοῦ ὁποίου τὰς περὶ συγχρόνου γαλλικῆς φιλολογίας πληροφορίας συνεπλήρωσαν καὶ ἐδιόρθωσαν οἱ δύο τελευταῖοι,—φαίνεται γινώσκων κάλλιστα ὅλον τὸ παρελθὸν τῆς γαλλικῆς γραμματολογίας· φαίνεται ἄλλως τε γινώσκων τὰ πάντα, ἢ δὲ ποικιλία τῶν θεμάτων, ἅπερ πραγματεύεται, εἶναι ἀληθῶς ἐκτακτος. Ἐν διαστήματι δύο μηνῶν ἐδημοσίευσεν ἀλληλοδιαδόχως ἐν τῷ Gids μικρὰς περὶ τοῦ Villon μελέτας, περὶ τοῦ γερμανοῦ ποιητοῦ Christian Wagner, περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Lombok, περὶ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτου καὶ τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας, περὶ τῶν συμβολικῶν δραμάτων τοῦ K. Claudel, περὶ τοῦ Leconte de Lisle καὶ τοῦ Walter Pater, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν μνηστῆρας ἐπιθεώρησιν τῆς ξένης πολιτικῆς. Πλὴν μεθ' ὅλα ταῦτα κατανοεῖ τις ἀμέσως ὅτι εἶναι πρὸ πάντων fantaisiste, ὅτι ἡ ἐπιθυμία νὰ καταπλήξη τοὺς συμπατριώτας τοῦ ἐνοῦται παρ' αὐτῷ μετὰ τῆς ἐπιθυμίας του νὰ τοὺς διδάξη, καὶ ὅτι ὅσον πολυάριθμα καὶ ἂν ὦσι τὰ ἀντικείμενα τῆς περιεργείας του, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐξαίτλει κατὰ βάθος. Γεγραμμένα δι' ὕφους πολυπλόκου καὶ συχνάκις σκοτεινοῦ, τὰ ἄρθρα του ἀφθονοῦσιν εὐφῶν παραδοξολογιῶν καὶ λεπτολόγων βλέψεων, πλὴν πάντα ἐπιφέρουσι τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν ἣν ἐπέφερε τὸ βιβλίον αὐτοῦ περὶ τῆς γαλλικῆς φιλολογίας.

Ἐν τῷ Gids ὡσαύτως ἐδημοσιεύθησαν τὰ κυριώτερα ἔργα τοῦ K. Ροβέρτου Fruin, τοῦ μεγάλου ὀλλανδοῦ ἱστορικοῦ. Γεννηθεὶς τῷ 1823 ἐν Ροττερδάμη καθηγητῆς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τοῦ περιφήμου τῆς Leyde Πανεπιστημίου, ὁ K. Fruin δὲν ἐνησχολήθη, καθ' ὅλον τὸ μακρὸν αὐτοῦ στάδιον, ἢ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος του· ἀλλ' εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας ταύτης ἀφιερῶθη μετὰ θαυμαστοῦ ζήλου, δραστηριότητος καὶ εὐσυνειδήσεως. Οἱ συμπατριῶταί του, οἵτινες τὸν εἰδονται προσεῖτε ὡς τὸν πρῦτανιν τῶν σοφῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν συγγρα-

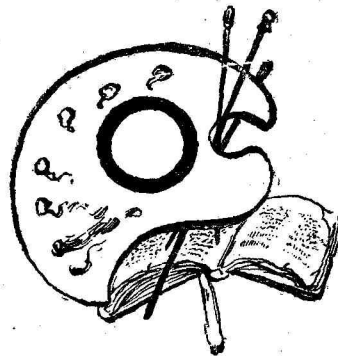
φῶν των, δὲν διστάζουσι νὰ ἐξομοιωσῶσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς πρώτους τῆς Εὐρώπης ἱστορικοὺς καὶ πράγματι ὁ K. Fruin εἶναι ὁ ἀντάξιός ἐφάμιλλος τῶν Freeman καὶ τῶν Sybel, τῶν ἀκαταπονήτων τούτων ἐξερευνητῶν τῶν ἐναθρονομένων πρὸ παντὸς ὅτι εἶναι ἀκριβεῖς καὶ ὅτι μᾶς δεικνύουσι τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, οἷα ὑπῆρξαν. Ἴσως ὁ K. Fruin ὑπερβαίνει μάλιστα αὐτοὺς διὰ τὸ ἔμπεδον τῆς παιδείας του, ὡς ἐπίσης διὰ τὸ αὐστηρὸν καὶ ἀγαρὶ τοῦ ὕφους του. Γεγονότα, πάντοτε γεγονότα, καὶ μόνον γεγονότα· οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει ἐν τοῖς ἀξιωματικῶν αὐτοῦ συγγράμμασι περὶ τῶν Προκαταρχῶν τοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας πολέμου, περὶ Μότλεϋ καὶ τῆς ἱστορίας τῶν Κάτω χωρῶν, περὶ μιᾶς πόλεως τῆς Ὀλλανδίας κατὰ τὸν Μεσαίωνα. Δὲν θὰ ἠδύνατό τις νὰ φαντασθῆ ἱστορίαν σοφοτέραν, μᾶλλον ἀμερόληπτον, οὐδὲ μᾶλλον καὶ ἐντελῶς ἀπηλλαγμένην παντὸς καλλωπισμοῦ φαντασίας.

A. ΜΑΡΤΖΟΚΗΣ

★ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ★

Γ. ΒΡΟΥΤΟΣ

ΠΩΣ ὁ Λύτρας εἶνε ὁ πρῦτανος τῆς ζωγραφικῆς ἐν Ἑλλάδι, αὐτῶ καὶ ὁ Γεώργιος Βρούτος εἶνε ὁ πρῦτανος τῆς Γλυπτικῆς.

Ὁ Βρούτος ἐσπούδασεν ἐν τῇ ἐν Ρώμῃ Ἄκτῃ δημίᾳ τοῦ Ἁγίου

Λουκά μετὰ καθηγητὰς τὸν Νιακαρίνην καὶ τὸν Ταντολίνην, μαθητὰς τοῦ ἀθανάτου Κονόβα. Ὁ Βρούτος ὑπῆρξεν ὑπότροφος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῆ συστάσει αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως. Αἱ ἐν Ρώμῃ σπουδαὶ του ὑπῆρξαν μία σειρά θριάμβων τιμῶν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ξένη. Εἰς τέσσαρας διαγωνισμοὺς τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῆς Ἀκαδημίας ἐβραβεύθη τετράκις διὰ τοῦ ἀνωτάτου βραβείου, οἱ δὲ κληθηταὶ ἐζήτησαν νὰ συγχαρῶσι τὸν Ἑλληνα ἐκείνον ὅστις ἤρξατο πρῶτος εἰς πάντας τοὺς διαγωνισμούς.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἑλλάδα πλήρης ἐνθουσιασμοῦ, ἤρξατο ἐργαζόμενος καὶ παλαιῶν πρὸς πλείστας δυσχερείας ἀλλὰ μὴ ὑποχωρῶν οὔτε πρὸ τῶν στερήσεων οὔτε πρὸ τῶν ἀπογοητεύσεων. Τέλος ἐνίκησε. Πρῶτον ἔργον του ἐν Ἑλλάδι εἶναι ὁ ὑπέροχος ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀνδρίας τοῦ Κοραΐδου, ὅστις στολίζει τὸν πρὸ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου χώρον.

Κατὰ τὸ 1883 διορίσθη καθηγητῆς τῆς πλαστικῆς ἐν τῷ Μετσοβίῳ Πολυτεχνεῖῳ, ἀντικαταστήσας τὸν ἀείμνηστον Δρόσσην. Ὁ διορισμὸς του ὀφείλεται εἰς περιέργον γεγονός ὅπερ ἀξίζει τὸν κόπον τῆς ἀναγραφῆς. Πρωτανεύοντος τοῦ μακαρίτου Κυριακοῦ προσκηρύχθη διαγωνισμὸς πρὸς κατασκευὴν ἀνδριάντος τοῦ